

DOM

afsagt den 11. september 2015 af Vestre Landsrets 7. afdeling (dommerne Chr. Bache, Henrik Twilhøj og Eva Skov (kst.)) i ankesag

V.L. B- [REDACTED]

[REDACTED] Forsikring A/S
(advokat Jens Andersen-Møller, Aarhus)
mod
Sejr [REDACTED]
(advokat Branka Klisura, Esbjerg)

Retten i Esbjerg har den 7. maj 2014 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. BS [REDACTED]).

Påstande

For landsretten har appellanten, [REDACTED] Forsikring A/S, gentaget sine påstande for byretten.

Indstævnte, Sejr [REDACTED] har nedlagt påstand om, at [REDACTED] Forsikring A/S skal betale 534.230,02 kr. med tillæg af procesrente fra 15. marts 2012 af 400.808,57 kr., fra 27. december 2012 af 62.116,65 kr. og fra 18. august 2014 af 71.304,80 kr.

Supplerende sagsfremstilling

Af skadestuejournal af 17. februar 2009 fra Sydvestjysk Sygehus Esbjerg fremgår blandt andet:

” ...

Anamnese/obj.undersøgelse:

Patienten var kl. cirka. 16.00 involveret i et mindre trafikuheld, hvor han blev påkørt bagfra af en personbil, som kørte cirka 50 km/t. Patienten nåede at sætte sin egen bil i let fremløb, men blev dog stødt ind i en forankørende varevogn.

I forbindelse med uheldet fik han et vrid i nakken.

Umiddelbart efter uheldet ingen nakkesmerter, men i løbet af de sidste par timer har patienten udviklet lette nakkesmerter.

Objektivt

Vågen, klar, ikke akut medtaget.

Blodtryk 120/72 Puls 79 SAT 99%

Øjne: Egal pupiller med naturlig lysreaktion.

Columna cervicalis: Ingen ømhed af processus spinosi, kun lidt muskulær ømhed bilateralt.

Der findes normal bevægelse, men lidt begyndende stivhed. Ingen neurologiske udfaldssymptomer i overekstremiteterne.

Konklusion

Let distorsion i coluna cervicalis.

Der tilrådes	smertestillende
behandling samt	lette nakkeøvelser

afdelingslæge Jan Vork/jk”

Sejr [REDACTED] henvendte sig den 5. juli 2010 til Varde Kommune med henblik på revalidering. I forbindelse med revalideringssagen udarbejdede speciallæge i Neurologi, Michael Binzer, en speciallægeerklæring af 18. november 2010. Det hedder i erklæringen blandt andet:

” ...

Objektivt:

Aldersssvarende almentilstand, Psykisk upåfaldende.

Patienten bevæger sig frit og klarer af- og påklædning samt stillingsskift uden problemer.

Højde: 190 cm. Vægt: 84 kg

Columna cervicalis: Der er let indskrænket rotation af hovedet mod højre, men ellers er bevægeligheden intact. Der er smerter i yderpositionerne.

Foramen kompressionstest negativ. Let palpationsømhed cervikalt.

...

Resumé og konklusion:

27-årig tidligere i det væsentlige rask tømrer, som 17.2.2009 var involveret i et trafikuheld, hvor han var fører af en bil, som blev påkørt bagfra. Han har

efterfølgende haft vedvarende problemer med gener fra nakken i form af smerter og bevægeindskrænkning samt intermitterende låsninger, og han har også haft intermitterende hovedpine og har svært ved at sove på venstre side nattetid, og der er træthed dagtid. Der er dog ikke kognitive symptomer af betydning. Efter skaden har patienten været arbejdsløs, og han er på eget initiativ startet på en uddannelse til bygningstekniker, da han ikke mente, at han ville være i stand til at bestride et arbejde som tømrer. Han har været i stand til at klare studiet på sufficient vis, og han regner med at vende tilbage til arbejdsmarkedet efter afsluttet uddannelse sommeren 2011. Han beskriver en række restriktioner i dagligdagen.

Objektivt er der let nedsat rotation af cervikal columna mod højre, men ellers intakt bevægelighed. Der er let ømhed. Der er ingen neurologiske udfald.

Aktuel uheld har resulteret i en halsrygsdistorsion. Der er sequelae herefter i form af kroniske myofascielle smerter cervikalt, og der er intermitterende hovedpine af spændingstype, men der er ikke kognitive symptomer af betydning. Symptomerne er relative beskedne, men de har dog resulteret i et reduceret funktionsniveau, som har resulteret i begrænsninger blandt andet arbejdsmæssigt i forhold til uhensigtsmæssige fysiske belastninger og statiske belastninger, og der må anbefales skånehensyn, hvor arbejdsopgaver bør være nakke-skuldervenlige, varierede og gentagne bevægelser bør undgås ligesom akavede stillinger bør undgås. Patienten har efter uheldet ikke nået at prøve kræfter med arbejdsmarkedet som tømrer, men det vurderes, at han sandsynligvis ville have fået problemer, og det er næppe sandsynligt, at han havde været i stand til at fortsætte på fuld tid som tømrer. Derimod vurderes den igangværende uddannelse til bygningstekniker at være et relevant tiltag, og der er en klar forventning om, at han efter afsluttet uddannelse vil være i stand til at genoptage en kontakt med arbejdsmarkedet på normale vilkår, eftersom arbejdsopgaverne som bygningstekniker er betydelig mere varierede og skånefyldte, end de arbejdsopgaver der kan forventes i tømrerfaget. Som anført der de nuværende symptomer relative beskedne, og tilstanden har ikke ændret sig væsentligt gennem det sidste års tid og må vurderes som stationær. Der er ikke fundet indikation for yderligere diagnostiske eller terapeutiske tiltag..."

Forklaring

Sejr har supplerende forklaret, at han rettelig var til speciallæge halvandet år efter uheldet. Han blev henvist til fysioterapeut ca. 3 måneder efter uheldet, fordi nakkesmerterne var taget til. Han henvendte sig til lægen på grund af disse smerter. Det har hele tiden været nakkesmerter, der har været hans problem.

Turboforløbet tog 5-6 uger, og han tog forløbet i sommerferien. Han havde inden da besluttet, at han ville starte på uddannelsen som bygningskonstruktør. Det fremgik af et brev,

som han modtog fra bygningskonstruktøruddannelsen, at det ville være en god ide med turboforløbet. Han søgte ind på uddannelsen i foråret 2009.

Han har ikke på noget tidspunkt været på sygedagpenge, men da han modtog understøttelse, var det noteret, at han havde problemer med nakken. I foråret 2009 søgte han ikke arbejde. Han havde mange smerter i den periode. Han husker i hvert fald ikke, at han søgte arbejde i den periode, men han spurgte hos A-kassen, hvad han skulle gøre, når han var syg.

Han var glad for at være tømrer, da han blev påkørt. Han har altid elsket sit arbejde som tømrer. Når det fremgår af kommunens akter, at han tidligere havde haft intentioner om at blive bygningskonstruktør, må det hænge sammen med, at han altid har været opmærksom på, at der var denne mulighed.

Han henvendte sig først til kommunen vedrørende revalidering i 2010, fordi han troede, at der skulle foreligge en afgørelse i sagen, før det var en mulighed. Det var lige efter, han havde modtaget brevet fra sit forsikringsselskab Alka vedrørende mengrad.

Han havde ikke talt med nogen fra sundhedssystemet om sine muligheder, inden han søgte ind på uddannelsen som bygningskonstruktør. Han oplyste ikke noget om den tidligere hjernerystelse til speciallægen. Han havde nakkesmerter og hovedpine umiddelbart efter uheldet. Smerterne blev anderledes dagen efter. Det var måske nærmere en "følelse", som han fik umiddelbart efter uheldet. Han kan ikke huske, om speciallægen spurgte til andre forhold end nakkesmerter. Når det fremgår af hans forklaring for byretten, at han fortalte speciallægen om mavesmerter, må han have fortalt det.

Han er af sin fysioterapeut blevet tilrådet at styrketræne, men løbetræning giver ham smerter. Han var ikke ved at istandsætte sit hus, da han søgte om revalideringsstøtte. Der manglede at blive malet inde i huset, men det anser han ikke for renovering. Der er ikke lavet snedkerarbejde ved huset. Efter uheldet har han prøvet at løfte tunge ting, men han har ikke prøvet at udføre tømreropgaver. Efter uheldet har han ikke deltaget i renoveringen af sit hus. Han har ikke fået men som følge af arbejdsskaden vedrørende sin finger.

Procedure

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten og har procederet i overensstemmelse hermed.

Landsrettens begrundelse og resultat

Sejr [REDACTED] blev ikke sygemeldt som følge af uheldet den 17. februar 2009. Uheldet skete på et tidspunkt, hvor Sejr [REDACTED] var blevet opsagt fra sit arbejde som faglært tømrer, men opsigelsesperioden var endnu ikke udløbet. Han modtog efterfølgende understøttelse som arbejdsløs tømrer, indtil han påbegyndte uddannelsen i 2009 med henblik på at blive bygningskonstruktør.

Det fremgår af en skadestuejournal fra Sydvestjysk Sygehus Esbjerg, hvor Sejr [REDACTED] henvendte sig få timer efter uheldet, at Sejr [REDACTED] ved uheldet fik et vrid i nakken, og at han efter uheldet ingen nakkesmerter havde, men at han i løbet af de sidste par timer havde udviklet lette nakkesmerter. Han blev af skadestuelægen tilrådt smertestillende behandling samt lette nakkeøvelser. Ca. 3 måneder efter uheldet blev han af egen læge henvist til fysioterapeut. Behandlingen her havde en vis effekt på nakkesmerterne.

Sejr [REDACTED] har efter uheldet ikke forsøgt at arbejde som tømrer eller med andet lignende fysisk arbejde. Han har ikke gennemgået en arbejdsprøvning, og sagen har ikke været forelagt Arbejdsskadestyrelsen eller Retslægerådet med henblik på vurdering af årsagssammenhæng.

Herefter og efter en samlet vurdering af Sejr [REDACTED] symptom- og behandlingsforløb finder landsretten, at Sejr [REDACTED] - uanset indholdet af speciallæge Michael Binzers erklæring af 18. november 2011 og den efterfølgende tilkendelse af revalidering - ikke har bevist, at han har været uarbejdsdygtig, jf. erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, 1. punktum, som følge af uheldet den 17. februar 2009.

Landsretten tager efter det anførte [REDACTED] Forsikring A/S' principale påstand til følge.

Sejr [REDACTED] har fri proces uden retshjælpsforsikring.

Efter sagens udfald sammenholdt med parternes påstande skal statskassen betale sagsomkostninger for begge retter til [REDACTED] Forsikring A/S med i alt 111.500 kr. Beløbet omfatter 11.420 kr. til retsafgift for landsretten, 100.000 kr. med moms til udgifter til advokatbistand og 80 kr. til vidnegodtgørelse for byretten. Landsretten har ved fastsættelsen af beløbet lagt vægt på sagens økonomiske værdi og dens omfang.

Th i k e n d e s f o r r e t:

[REDACTED] Forsikring A/S frifindes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for begge retter til [REDACTED] Forsikring A/S med 111.500 kr.

De idømte sagsomkostninger, der forrentes efter rentelovens § 8 a, skal betales inden 14 dage.

Chr. Bache

Henrik Twilhøj

Eva Skov
(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 11. september 2015

Finn Nielsen
sektionsleder

Udskrift af retsbogen

Den 27. juni 2014 kl. 09:00 blev retten sat på domhuset af retsassessor Rasmus Aggersbjerg Kristensen.

Redegørelse

i henhold til retsplejelovens § 218 a, stk. 3.

Der er i sagen BS [REDACTED]

Sejr [REDACTED]
[REDACTED]

mod
[REDACTED] Forsikring A/S
[REDACTED]

under hovedforhandlingen afgivet følgende forklaringer:

Sejr [REDACTED] har forklaret, at han er uddannet tømrer. Han blev uddannet i 2004 på Samsø. Han fortsatte med at arbejde ved sin læreplads, indtil han skulle ind til militæret. Efter militærtjenesten var afsluttet i 2005, var det nemt at få job, og han fik arbejde umiddelbart efter. Han har arbejdet som tømrer og blandt andet i en periode været rejsetømrer, hvor han kørte på Sjælland og arbejdede. Han har kun beskæftiget sig med tømrerarbejde. De lavede primært tagarbejde og isatte nye vinduer samt snedkerarbejde. Der var tale om nybyggeri på enfamiliehuse. Arbejdet bestod i at slå lægter på og montere tagpladerne, bære vinduer ind og montere disse. Det er et forholdsvis anstrengende job at være tømrer. Han var dog meget glad for arbejdet som tømrer. Han havde en kort ledighedsperiode i forbindelse med, at han skiftede til et nyt job med bedre arbejdsvilkår. De bedre arbejdsvilkår som rejsetømrer består i, hvordan man bor, hvornår man udstationeres og firmabil med videre. Han tog det bedste job og de bedste arbejdsvilkår.

Hos D [REDACTED] var han i vinduesmonteringsafdelingen. Han blev ansat som tømrer, efter det de søgte. Han arbejdede sammen med andre tømrere. Arbejdsopgaverne skulle ske med samme hastighed og præcision som andet tømrerarbejde. Arbejdet med montering skete ved løft af vinduerne og derefter at skyde dem fast med en tung sømpistol. Det var et fysisk krævende arbejde, også fordi man arbejdede 8-10 timer om dagen. Han arbejdede på aftenholdet. Han ville selv arbejde på aftenholdet på grund af gode kollegaer, og fordi han så skulle have en 4-dags arbejdsuge. Han synes, at det var rart

med en ekstra fridag. Det var ikke lønnen, der rykkede. Lønnen var lidt lavere. Hans chef sagde første dag på Danhaus, at det var mærkeligt, at en så ung mand som ham ville arbejde der, når lønnen var så lav, og han svarede dertil, at han var interesseret i 4-dags ugen. Han modtog aftentillæg, fordi de kun arbejdede 34 timer om ugen, og tillægget gjorde, at de så fik lidt flere penge (ca. 300 kr. mere end dem, der arbejdede 37 timer). Lønnen inklusiv tillægget var meget lavere end det, som man ville kunne få ved at arbejde ude på byggepladserne.

Begrundelsen for at han blev opsagt var nedskæring. Da uheldet indtraf, var han blevet opsagt indenfor en uge, nok ca. 3 dage. Han havde en måneds opsigelse. Han havde ikke nået at søge et andet job i de dage, for han så det ikke som et problem, da han aldrig har haft vanskeligt ved at få et job. Så det stressede ham ikke. Ud fra hans erfaring, alder, motivation og gode fysik var han ikke nervøs for ikke at finde et job. Han har aldrig været nervøs for ikke at kunne finde et job. Under hele hans beskæftigelse i Danhaus havde der været et dyk i beskæftigelsen. Når man søger job indenfor tømrerbranchen, ringer man normalt rundt for at høre, om der er et job. Man skrev normalt ikke en ansøgning. Han har altid ringet rundt og er taget ud personligt. Muligvis bruger man nu mere det at skrive en ansøgning.

Vedrørende ulykken har sagsøger forklaret, at han dagen i forvejen var kommet til skade på fingeren. Det skete ved, at han var ved at skyde søm i et bræt. Sømmet så smuttede op igen og ramte hans finger. Dagen efter var fingeren blevet stor og dunkende, og han kørte derfor til skadestuen. På vej væk fra skadestuen er det, at han bliver påkørt af en anden bil.

Han holdt for rødt lys i sin fars bil. Der var en kø på ca. 100 meter med ca. 20-30 biler. Han holdt der i et stykke tid som den sidste i køen. Han kunne i bakspejlet se en bil nærme sig bagfra. Der er 60 km zone på stedet. Han tror, at føreren kørte med 60 km/t. Han prøvede at gøre mange ting. Han jekkede på bremsen for at markere, at de holdt stille. Men bilen bremsede ikke. Det kunne man se ved, at forlygterne ikke gik ned. Bil røg direkte ind i ham, og han røg ind i den foranstående bilen som i et harmonikasammenstød. Han havde fået et hårdt slag, men han havde bare lidt hovedpine. Han steg selv ud af bilen og gik rundt. Han fik en følelse af en nål, der prikkede i en nerve. Han har ikke haft den følelse hverken før eller side. Han mener, at han fortalte om det på skadestuen. Følelsen forsvandt hurtigt igen. Han bemærkede mest sin hovedpine. 4 timer efter ulykken var der heller ingenting, men dagen efter kunne han ikke komme op af sin seng, og han kunne ikke bevæge sit hoved.

Han var sygemeldt på grund af sin finger, og han så derfor ikke nogen grund til at sygemelde sig igen, så han var ikke sygemeldt på grund af nakken. Han gik på fagforeningen og meldte sig syg. Han mente, at det ville være vanvittigt at gå i gang med at søge, når han havde så mange smerter. Den første måned gik det værre og værre. Derfra og det næste halve år blev det rigtig

slemt, og han havde det ikke særlig godt. Han havde store åndedrætsproblemer, og han kunne ikke bevæge sit hoved, da det låste hele tiden. Han havde hovedpine. Han kunne kun ligge på ryggen. I dag kan han ikke ligge på venstre side. Det skyldes, at det giver et vrid i hans skulder. Han har ondt mellem 3. og 4. nakkehvirvel. Han gik og går stadig til fysioterapi. Det har haft en rigtig god effekt. Han kunne mærke forbedringerne, blandt andet ved at han har fået et bedre åndedræt. Han kunne ikke mærke fysioterapien på nakken, men det er dog blevet bedre.

Den første periode efter ulykken var det meget skidt med ham. Han har fortsat gener og kunne således ikke sove på venstre side. Han skal også passe på, når han kører bil og skal vende hovedet. For at undgå at det låser i nakken og for at afspænde det, sidder han og knækker med nakken. Hvis han sidder lang tid og kigger i den samme retning, låser hans nakke. Han kan mærke, at der er en begrænsning i sin nakkes bevægelse.

Han skal igen til at være medlem af en golfklub. Det har ikke givet ham de store problemer at spille golf, at han har problemer med nakken. Det er et større problem med hans nakke, hvis han skulle spille fodbold, da han jo er bange for, hvis en løber ind i ham. Han vil ikke udsætte sig selv for de fysiske belastninger, der er ved at spille fodbold.

Omkring tømrerarbejdet forklarede sagsøger, at hvis han skal bære noget, for eksempel en tung sømpistol, kan han hurtigt mærke en spænding i nakken.

Forud for ulykken var han glad for sit arbejde som tømrer. Han havde ikke planer om at lave noget andet end at være tømrer.

Årsagen til at han valgte at starte uddannelsen som bygningskonstruktør var, at han første år efter ulykken havde mange smerter. Han var ikke meget værd af den grund. Han så ikke andre muligheder end at gå i gang med den uddannelse. Han valgte derfor at studere videre. Han kan godt lide at arbejde, og da han havde den status af at være sygemeldt, så han ikke anden udvej end at studere videre. Grunden til at han tilmeldte sig turboholdet i matematik var, at uddannelsen oplyste ham om, at det var nødvendigt. Han havde også tilmeldt sig engelsk, men det blev ikke til noget. I starten finansierede han sin uddannelse via su og su-lån. Grunden til, at han først senere søgte revalidering var, at han ikke er uddannet advokat, og han kendte ikke til disse regler. Han vidste blot, at man skulle have en méngrad, før man kunne søge om revalidering. Han havde fået af vide, at et år efter, man var kommet til skade, ville man få at vide, hvor syg man var, og derefter søgte han revalidering. Han havde nogle penge opsparet, som han brugte under uddannelsen, og desuden brugte han pengene fra sin ménerstatning.

Noget af den viden han havde fra tømrerfaget, kunne han anvende i uddannelsen som bygningskonstruktør, eksempelvis logistikken i byggebranchen og materialekendskab. I gamle dage var det alene tømrere, der tog uddannelsen.

Uddannelsen som byggetekniker er en afståelsesuddannelse, idet man egentlig melder sig ind på bygningskonstruktøruddannelsen, og nogle så vælger ikke at gøre den færdig. Det som han arbejder med i dag, vil han ikke kunne udføre med en byggeteknikeruddannelse. Han vil således ikke kunne starte sig eget firma op, som han har gjort. Byggeteknikeruddannelsen er ikke en proffessionssuddannelse. Man lærer alene om det byggetekniske. Byggeteknikeruddannelsen vil generelt give ham færre muligheder for at få job. Byggeteknikeruddannelsen er god nok til at være pladsformand, hvor man skal holde styr på arbejderne på byggepladsen. Derimod er det ikke tilstrækkeligt til at starte en tegnestue op, sådan som han har gjort.

Forespurgt af sagsøgtes advokat forklarede sagsøger, at fingeren blev anmeldt som en arbejdsskade, men han var tilsyneladende ikke syg længe nok. Han fik i tiden efter ulykken arbejdsløshedsunderstøttelse, men med forbehold for, at han ikke kunne starte. Han fik ikke sygedagpenge.

Varde Kommune sendte ham efterfølgende til speciallæge. Det er sket i forbindelse med revalideringsafgørelsen. Han har ikke fået nakkesmerterne på skadestidspunktet. Han var ved speciallægen 2 ½ år efter ulykken. Da han havde fået nakkesmerterne indenfor 10 timer efter ulykken, vil han mene, at det har været straks. Så selv om han ikke har været hentet med ambulance, mener han nok, at han kan have fået nakkesmerterne med det samme. Lægen der var på skadestuen, så ham lidt som en snyder, og ville derfor blot sende ham tilbage til arbejdet, og lægen ignorerede, at han sagde, at han havde ondt i nakken, da han så ung og frisk ud.

Han mener, at han sagde til speciallæge Binzer, at han var forberedt på sammenstødet. Han mener også, at han sagde til Binzer, at han fik fysioterapi på grund af smerter i organerne. Grunden til at han har haft smerter ved maven er, at der i nakken går en nerve ned til disse organer. Han fik åndedrætsproblemer 2-3 uger efter, at ulykken var sket. Det var åndedrætsproblemer, der var årsagen, at han gik til fysioterapi, da han regnede med, at han nok klarede det som følge af, at nakkesmerterne de blot gik over igen. Han mente, at han fortalte Binzer omkring de mavesmerter, som han har haft.

Han ved ikke, hvorfor han gik til kommunen den 5. juli 2010. Der var ingen, der havde fortalt ham, at han skulle gå på kommunen. Han har fået meget lidt og dårlig rådgivning. Han mener, at hans advokat først kom på, efter han havde været ved kommunen. Det første han gjorde var, at han tog ned til sin fagforening, der sendte ham videre til Kirk Larsen, da det ikke var en arbejdsskade. Han mener, at han talte med fagforeningen et godt stykke tid efter uheldet. Han ville lige se, om han blev rask først. Han opsøgte fagforeningen for at høre, om det ikke kunne være en arbejdsskade. Han mener ikke, at det var KLA, der sagde, at han skulle gå til kommunen.

Når han spiller golf, vrider han ikke i nakken eller har nogle fysiske belastninger. Og der er ikke nogle belastninger i forhold til at løbetræne eller styrket-

ræne.

Han har været i gang med at istandsætte sit hus i 10 år. Han har ikke gjort det i den tid, hvor han har været ved fagforeningen. Han har ikke kunnet gøre det i de seneste år. Han brugte blandt andet sin fritid på det - indtil uheldet. Det har ikke givet ham fysiske problemer at renovere huset, idet han har sin lillebror og far til at hjælpe. Så renoveringen i hans hus består i, at han udtænker tingene og laver tegninger, mens hans lillebror og far udfører det. Han har ikke istandsat huset under uddannelsen. Han har ikke lavet noget på huset de sidste mange år. Han anser snedkerarbejde som lettere end tømrerarbejde, da det handler om at sætte lister op med mere. En anden af årsagerne til, at renoveringen ligger stille, er økonomien. En bygnings-snedker sætter også vinduer i. Det er et hårdt arbejde at montere vinduer, så man kan ikke nødvendigvis generelt sige, at snedkerarbejde er lettere end tømrerarbejde.

Han blev færdig som bygningskonstruktør i foråret 2013. En bygningskonstruktør kan også være arkitekt og medlem af Danske Ark og for at blive det, skal man enten være arkitekt, ingeniør eller bygningskonstruktør. Han har ikke haft kunder endnu. Han er netop startet op.

Bodil forklarede som vidne, at hun er uddannet socialrådgiver. Hun arbejder nu som arbejdsmarkedsrådgiver. Hun var sagsbehandler på sagsøgers sag. Sagsøger henvendte sig i sommerferien 2010 og søgte om revalidering efter en ulykke i 2009. Sagsøger var allerede i gang med en omskoling. Det tog de udgangspunkt i, og at han var i et aktivt forløb. Opgaven bestod i at indhente helbredsmæssige oplysninger om, at hans arbejdsevne var nedsat indenfor manuelt arbejde. Efter det lægelige materiale, og at han havde klaret uddannelsen til det punkt, måtte man på den baggrund vurdere, at det var rimeligt, at han bevilget revalidering til at uddanne sig som bygningskonstruktør. Der har således ikke været gennemført arbejdsafprøvninger, da det lægelige materiale sagde, at han var begrænset i at udføre sit arbejde som tømrer, og som følge af at han var i gang med sit studie. Hvis der skulle foretages en arbejdsafprøvninger, skulle de tage sagsøger ud af studiet for at gennemføre det. Man foretager ikke en arbejdsafprøvning pr. automatik. Dette sker efter vurdering. Praksis i dag har ændret sig således, at den er mere stram end dengang. Dengang har hun vurderet, at der var grundlag for revalidering.

Da kommunen havde kontakt med sagsøger, var sagsøger i den fase, hvor det skal afklares, om man vil uddanne sig til bygningskonstruktør, eller stoppe og blive byggetekniker. Sagsøgers mål var ikke helt klart defineret under deres samtaler, så da de havde samtalerne, var det tid for at træffe dette valg. En byggetekniker havde måske ikke helt så store chancer for at få et arbejde kompenseret fuldt ud, også fordi de to uddannelser kan være i konkurrence med hinanden. En byggetekniker kan derfor ofte have en funktion, der også er blandet med det praktiske arbejde, mens en bygningskonstruktør er en teoretisk uddannelse. Erfaringen er, at bygningskonstruktører står bedre, når der skal søges job, end en byggetekniker. Det indgik således i overvejelserne

af, hvilken linie sagsøger skulle vælge, at han ved en byggeteknikeruddannelse var i risiko for også at skulle tage stillinger, der indeholdt fysisk arbejde. Desuden er det tillagt betydning, at Sejr på det tidspunkt havde vist, at han havde et drive til at gå hele vejen, men at det var et økonomis incitament, der kunne gøre, at Sejr eventuelt valgte ikke at fortsætte til at blive byggetekniker.

Hun erindrer ikke, at sagsøger har talt med hende om mave- og bækkenproblemer. De har ikke haft egen lægejournal eller fysioterapeutens journal, men har haft statusattesten, da egen læge anbefalede, at Sejr blev undersøgt af en neurolog. De har truffet afgørelsen ud fra en samlet arbejdssevnevurdering. Heri indgår de helbredsmæssige oplysninger. Til at vurdere funktionsevnen havde de det lægelige materiale, og der havde lægelige fagpersoner til at vurdere. Der blev ikke foretaget nogen arbejdsprøvning.

Hun erindrer ikke, at de har talt meget om sagsøgers istandsættelse af sit eget hus sammen med hans bror og hans far.

Da sagsøgeren kontaktede kommunen, var han i gang med at omskole sig selv, fordi han ikke kunne holde til tømrerfaget. Han har selv taget noget forkursus og taget to semestre af den samlede uddannelse. Det var på grund af, at han var i gang med uddannelsen, at man ikke ville tage ham ud for at lave arbejdsprøvning. Allerede på tidspunktet for sagsøgerens henvendelse skal man tage stilling til, om man vil gå den ene eller den anden vej. De har talt om at blive byggetekniker og om, hvad sagsøgerens eget perspektiv var. Sagsøger forklarede da, at på så kunne han ikke se sig længere end som byggetekniker, men med revalidering til bygningskonstruktør ville han nok kunne gå hele vejen. De har ikke foretaget arbejdsprøvning af sagsøgeren som byggetekniker. Byggeteknikere, der arbejder som formand, er ikke i sig selv fysisk belastende.

Der er kommet en praksisændring efterfølgende, så man nu skal endnu mere ind og vurdere på, om de andre ordninger kan anvendes og det tidligere kompensationsprincip, at hvis man havde en faguddannelse og ikke kunne anvende den, skulle man kompenseres på det tilsvarende niveau, anvendes ikke længere. Så man er inde i mange skøn, herunder i det her tilfælde, at der er tale om et ungt menneske. Der er sket en praksis justering. Hun kan ikke sige, at de har overvejet, om sagsøger kunne virke som snedker.

Oplysningerne om nakkesmerter er bygget på sagsøgers oplysninger om hans oplevelser af smerterne, idet han ikke har været ude at virke som tømrer. De har ikke afprøvet, om disse arbejdsstillinger kunne undgås ved et tømrerjob med skånehensyn. De har ikke overvejet dette.

Retten hævet.

Rasmus Aggersbjerg Kristensen
retsassessor

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Esbjerg, den 1. juli 2014.

Louise Mogensen, kontorfuldmægtig

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 7. maj 2014 i sag nr. BS [REDACTED]

Sejr [REDACTED]

[REDACTED]

mod

[REDACTED] Forsikring A/S

[REDACTED]

Sagens baggrund og parternes påstand:

Under denne sag, der er anlagt den 27. december 2012, har sagsøgeren, Sejr [REDACTED] påstået sagsøgte, [REDACTED] Forsikring A/S, dømt til at betale 462.925,22 kr. med tillæg af sædvanlig procesrenter fra den 15. marts 2012 til betaling sker af 400.808,57 kr. med tillæg af procesrenter fra sagens anlæg til betaling sker af 62.116,65 kr.

Sagsøgerens krav vedrører tabt arbejdsfortjeneste i anledningen af en trafikulykke den 17. februar 2009.

Sagsøgte har principalt påstået frifindelse, subsidiært betaling af et mindre beløb end det påståevnte efter rettens skøn.

Oplysninger i sagen:

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejeloovens § 218, stk. 2.

Det fremgår af sagen, at sagsøgeren den 17. februar 2009 var udsat for en trafikulykke. Det varige mén er fastlagt til 5 %.

Sagsøgeren var forud for ulykken uddannet som tømrer og havde arbejdet som sådan, idet han dog var opsagt fra sin stilling.

Sagsøgeren påbegyndte uddannelse til bygningskonstruktør og modtog i den forbindelse SU. I juli 2010 ansøgte sagsøgeren kommunen om revalidering til sin uddannelse, hvilket blev bevilliget pr. 1. oktober 2010. Sagsøgeren blev færdig med sin uddannelse som bygningskonstruktør i foråret 2013.

Der er under sagen afgivet forklaring af sagsøgeren, og vidneforklaring af Bodil [REDACTED]

Parternes synspunkter

Sagsøger har til støtte for sin påstand anført følgende:

Sagsøger har været impliceret i en trafikulykke den 17. februar 2009, hvor det må lægges til grund, at han blev påkørt ved forholdsvis høj fart og pådrog sig en piskesmældsskade, jf. bilag 1-3.

Sagsøgte har anerkendt erstatningspligten og er således forpligtet til at betale erstatning i overensstemmelse med erstatningsansvarsloven.

Det følger af erstatningsansvarslovens § 2 jfr. U 1999.394H, at skadelidte er berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen i samme omfang som før skaden.

Sagsøger var forud for trafikulykken uddannet tømrer.

Han havde forud for trafikulykken en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet, og der var således ikke antydning af, at han - hvis ikke han var kommet til skade ved trafikulykken - havde noget ønske om at skifte uddannelsesretning, jf. bilag 5, side 2.

Det gøres gældende, at sagsøger efter trafikulykken var ude af stand til at genoptage arbejdet som tømrer. Dette understøttes af kommunens ressourceprofil, hvoraf det fremgår, at *"De helbredsmæssige forhold medfører varige skånebehov i forhold til fysiks betonedede arbejdsområder, hvorfor Sejr ikke i fremtiden vil kunne anvende sine faglige kompetencer som tømrer."*, jf. bilag 5, side 3.

Der henvises i den forbindelse endvidere til sagens lægelige akter, som støtter, at sagsøger på grund af følgerne efter trafikulykken har et reduceret funktionsniveau med varige skånehensyn for fysisk nakke/skulderbelastende arbejde, og at han på baggrund ikke ville være i stand til at fortsætte på fuld tid som tømrer, jf. bilag 3, side 3.

Endvidere bemærkes det, at sagsøgte har anerkendt, at sagsøger har pådraget sig varige gener efter uheldet og derfor har anerkendt et varigt mén på 5 % som følge af ulykken, jf. bilag 6 og 7.

Det fremgår ligeledes, at skaden er årsagen til tilkendelsen af revalidering, jf. bilag 4 og 5.

Det gøres gældende, at revalideringen er relevant og nødvendig for, at sagsøger kan kunne genindtræde på arbejdsmarkedet på ordinære vilkår. Det bestrides således, at sagsøger uden relevant omskoling skulle være i stand til at arbejde.

Uagtet at sagsøger blev opsagt fra sit arbejde med henvisning til andre årsager end trafikulykken, må det lægges til grund, at sagsøger ville være kommet i arbejde inden for tømrerfaget, hvor han var uddannet, såfremt han ikke var kommet til skade. Der henvises i den forbindelse særligt til dommen trykt i FED 2007.214 Ø, idet det samtidig bemærkes, at sagsøger forud for trafikulykken havde en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. bilag 5, side 2.

Sammenfattende gøres gældende, at der er årsagssammenhæng mellem trafikulykken den 17. februar 2009 og den periode, for hvilken sagsøger kræver tabt arbejdsfortjeneste, og at sagsøger således er forpligtet til at betale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med påstanden.

Sagsøgte har til støtte for sin påstand anført følgende:

Uheldet den 17. februar 2009 medførte alene begrænsede gener og beskedne symptomer. Méngodtgørelse blev af sagsøgte rundeligt tilbudt afgjort med en méngodtgørelse svarende til et mén på 5 %.

Et så beskedent mén er ikke egnet til i nævneværdigt omfang at påvirke erhvervsevne mulighederne, og det bestrides, at det forhold, at sagsøger i 2009 efter afskedigelse i begyndelsen af året på eget initiativ søgte at opkvalificere sine jobmuligheder ved videreuddannelse, kan begrundes med de beskedne gener, uheldet medførte.

Efter uheldet udviklede sagsøger "lette nakkesmerter", men blev ikke sygemeldt, og der kunne konstateres "lidt muskulær ømhed bilateralt". Der konstateredes "normal bevægelse, med lidt begyndende stivhed" og konklusionen var, at sagsøger havde pådraget sig en let distorsion i columna cervicalis, og en sådan er som absolut udgangspunkt forbigående.

Sagsøger blev behandlet med fysioterapi med god effekt, og behandlingen ophørte den 3. september 2009.

Sagsøger påbegyndte på eget initiativ uddannelse som bygningskonstruktør efter forgæves at have søgt ansættelse som tømrer.

Først et år efter uddannelsens påbegyndelse retter han den 5. juli 2010 henvendelse til kommunen med henblik på at søge revalideringssydelse, og denne bevilges af kommunen uden gennemført arbejdsprøvning og alene på basis af en indhentet speciallægeerklæring, der er baseret på anamneseoptagelsen, hvortil bemærkes, at der ikke er objektive konstaterbare forhold, der kan godtgøre varige erhvervsevnegener.

Det er langt mere nærliggende at antage, at sagsøger dengang, hvor ledigheden inden for bygge- og anlægsvirksomhed eksploderede, og hvor det var næsten umuligt at få et arbejde, brugte tiden til gennem opkvalificering at

forbedre sine jobmuligheder, således som mange andre gjorde i samme periode.

Navnlig for beskæftigede ved tømrer og bygningsvirksomhed skete et markant fald, fra 49.356 i foråret 2007 til 34.824 i foråret 2009, samt at, mens hele branchen oplevede beskæftigelsesnedgang, ramte faldet i beskæftigelse i særlig grad tømrer- og bygningsvirksomheder, mens mere specialiserede bygge- og anlægsvirksomheder i et vist omfang gik fri.

Det er ikke godtgjort, at denne opkvalificering var nødvendiggjort af de mulige og i givet fald beskedne følger af færdselsuheldet.

Det er ikke på nogen måde blevet afklaret, som sagsøger ville kunne have bevaret et tilknytning til arbejdsmarkedet i en anden stilling, hvor kendskabet til tømrerbranchen kunne nyttiggøres.

Forløbet viser, at det bærende element i sagsøgerens revalidering har været et ønske om omskoling og opkvalificering til bygningskonstruktør, og den meget sene ansøgning om revalideringsydelse er en klar indikation for, at videreuddannelsen ikke har været betinget af helbredsmæssige forhold.

Det er videre ikke afklaret, hvorfor en revalidering om nødvendigt ikke kunne indskrænkes til en uddannelse til byggetekniker, der kan gennemføres på 4 semestre.

Gener som følge af nakkeforstuvning er i de allerfleste tilfælde forbigående, og det bestrides på det foreliggende grundlag, at de gener, sagsøger har angivet i forbindelse med ansøgningen om revalideringsstøtte indgivet et år efter uddannelsens påbegyndelse, kan relateres til uheldet.

Størrelsen af de rejste krav bestrides om udokumenteret.

Sagsøgerens opgørelse forudsætter, at denne ville have været i stand til at oppebære samme indtægt, som han oppebar under ansættelsen hos Produktion A/S på aftenhold.

Som anført var sagsøger afskediget fra dette job på grund af konjunkturf forholdene, og der er ikke holdepunkter for at fastslå, at han ville have kunnet opnå så vellønnet en beskæftigelse.

Sagsøger, der i erstatningsperioden stod uden arbejde, har ikke godtgjort, at han ville kunne oppebære indtægter som forudsat i erstatningsopgørelsen, og det er ikke godtgjort f.eks. ved fremlæggelse af overenskomster eller lignende, at indtjeningsgrundlaget som tømrer modsvarer opgørelsen, hvortil bemærkes, at han i den tidligere ansættelse alene oppebar en timeløn på 138,50, jf. ansættelsesbevis for medarbejder 2196 (bilag 10), idet bemærkes, at denne indtjening alene kunne opnås ved arbejde på aftenhold.

Rettens begrundelse og afgørelse

Som sagen foreligger oplyst for retten, finder retten det ikke godtgjort, at sagsøgeren ville have skiftet til en anden branche, såfremt han ikke var kommet til skade ved trafikulykken.

Efter oplysningerne i sagen, lægger retten det til grund, at sagsøger siden afslutningen af hans læretid har haft en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet med forskellige arbejdsgivere. Sagsøger har for retten forklaret, at han var opsagt mindre end en uge før færdselsulykken indtraf. Han havde således ikke nået at søge et andet job, men han har aldrig haft problemer med at finde nyt arbejde og ud fra hans erfaring, alder, motivation og gode fysik var han heller ikke nervøs for ikke at kunne finde job denne gang.

Uanset sagsøgeren blev opsagt fra sit arbejde på et tidspunkt, hvor beskæftigelsen inden for hans fag faldt betydeligt, finder retten ikke, at sagsøgte mod sagsøgerens forklaring har sandsynliggjort, at sagsøgeren ikke ville kunne opnå ansættelse indenfor sit fag inden for en overskuelig periode.

Retten lægger således til grund, at sagsøgeren igen ville have fået arbejde som tømrer i rimelig forlængelse af hans daværende ansættelse, og i hvert fald fra den 1. august 2009, som er begyndelsestidspunktet for sagsøgers krav.

Sagsøger har ud fra et gennemsnit af perioden forud for ulykken beregnet sin timeløn til 166,27 kr. Sagsøgte ses ikke at have dokumenteret, at den af sagsøgeren anførte løn lå højere end andre ansatte indenfor samme branche og med samme arbejdsvilkår. Retten lægger derfor den af sagsøgeren beregnede gennemsnitlige timeløn til grund ved afgørelsen.

I forbindelse med Varde Kommunes behandling af sagsøgerens ansøgning om revalidering indhentede Varde Kommune udtalelser fra speciallæge Michael Binzer, der konkluderede, at sagsøgeren næppe sandsynligt ville være i stand til at fortsætte på fuld tid som tømrer. Speciallægen var ved konklusionen opmærksom på, at symptomerne var relativt beskedne. Varde Kommune anførte herefter, at sagsøgerens helbredsmæssige forhold "medfører varige skånebehov i forhold til fysiks betonedede arbejdsområder, hvorfor Sejr ikke i fremtiden vil kunne anvende sine faglige kompetencer som tømrer". Speciallægen anbefalede endvidere skånehensyn, hvor arbejdsopgaverne burde være nakke- og skuldervenlige, varierede og at gentagne bevægelser og akavede stillinger burde undgås. Varde Kommune bevilligede herefter revalidering pr. 1. oktober 2010 til sagsøgeren.

På baggrund af Varde Kommunes bevilling af revalidering og de i den forbindelse fremkomne lægelige oplysninger finder retten, at sagsøger havde en reduceret funktionsniveau, der gjorde, at han ikke kunne bestride et arbejde

som tømrer på almindelige vilkår. Efter den tidsmæssige sammenhæng ved færdselsulykken og de opståede symptomer finder retten det godtgjort, at færdselsuheldet er årsag til sagsøgerens reducerede funktionsniveau.

Det må ligeledes ud fra sagsøgerens forklaring, sammenholdt med de lægelige oplysninger i sagen, lægges det til grund, at sagsøgeren ikke på længere sigt kunne bestride et arbejde som tømrer på fuld tid. Det forhold, at sagsøgeren har kunnet deltage i et revalideringsforløb på fuld tid, kan ikke tages som udtryk for, at sagsøgeren i samme periode ville have kunnet arbejde i væsentligt samme omfang som tidligere. Der måtte derfor iværksættes tiltag for sagsøgerens fastholdelse til arbejdsmarkedet på ordinære vilkår, hvilket skete med Varde Kommunes revalideringsplan.

Sagsøgeren har i overensstemmelse med revalideringsplanen gennemført uddannelsen til bygningskonstruktør. Varde Kommunes afgørelse af, hvilke revalideringstiltag, som sagsøger skulle gennemgå, er baseret på en konkret vurdering af samtlige foreliggende oplysninger i sagen.

Varde Kommune har ved bevillingen af revalideringen vurderet, at muligheden for sagsøger for at opnå beskæftigelse ville være bedre med en uddannelse til bygningskonstruktør fremfor at afbryde uddannelsen, når sagsøgeren havde gennemført forløbet som bygningstekniker.

Retten finder ikke grundlag for at tilsidesætte Varde Kommunes afgørelse om tilkendelse af revalideringsydelse som unødvendig for sagsøgers genindtræden på arbejdsmarkedet på ordinære vilkår, eller at antage, at sagsøgers mulighed for beskæftigelse ville være tilsvarende, hvis sagsøger alene havde gennemført uddannelsen til bygningstekniker.

Det må herefter lægges til grund, at sagsøgeren først var i stand til at varetage et arbejde på fuld tid på almindelige vilkår efter at have gennemgået revalideringsforløbet, hvorved han afsluttede uddannelsen som bygningskonstruktør, og som gjorde det ham muligt at varetage et arbejde med behørig hensyntagen til de skader, han pådrog sig ved færdselsulykken.

På denne baggrund tager retten sagsøgerens påstand til følge.

Retten bestemte, at sagsøgte inden 14 dage til statskassen betale sagens omkostninger med 61.500 kr.

Heraf dækker de 11.420 kr. de retsafgifter, der skulle være betalt, hvis sagsøger ikke havde haft fri proces. De 80 kr. dækker de efter de af sagsøger oplyste afholdte udgifter til vidnegodtgørelse, idet retten ikke iøvrigt finder grundlag for at godtgøre sagsøger omkostninger til materialesamling mm. De resterende 50.000 kr. omfatter omkostninger til sagsøgers advokatbistand inkl. moms.

Retten har ved omkostningsafgørelsen lagt vægt på sagens omfang, karakter og resultat, herunder at sagsøger har fået medhold for det fulde beløb.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, [REDACTED] Forsikring A/S, skal inden 14 dage betale 462.925,22 kr. med tillæg af sædvanlig procesrenter fra den 15. marts 2012 til betaling sker af 400.808,57 kr. med tillæg af procesrenter fra sagens anlæg til betaling sker af 62.116,65 kr.

I sagsomkostninger skal [REDACTED] Forsikring A/S inden 14 dage betale 61.500 kr. til statskassen.

Rasmus Aggersbjerg Kristensen
retsassessor

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Esbjerg, den 8. maj 2014.

Louise Mogensen, kontorfuldmægtig